

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างทางภาษาและวัฒนธรรมในปริศนาคำทายของจีนกับไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างทางภาษาของปริศนาคำทายของจีนกับไทย และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมที่ปรากฏในปริศนาคำทายของจีนกับไทย โดยศึกษาปริศนาคำทายของจีนกับไทย จำนวน 800 ปริศนา แบ่งเป็นปริศนาคำทายของจีน 400 ปริศนา และปริศนาคำทายของไทย 400 ปริศนา โดยมีกรอบในการวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาในปริศนาคำทายของจีนกับไทย คือ 1) การใช้คำ ประกอบด้วย การซ้ำคำ และคำสองแง่สองง่าม 2) การใช้โวหาร ประกอบด้วย โวหารอุปมา โวหารสัทพจน์ โวหารปฏิภาคพจน์ โวหารบุคลาธิษฐาน และ 3) การเล่นภาษา ประกอบด้วย คำพวน คำพ้องเสียง หรือพ้องรูป แปลความหมายจากคำถามและตัดสระ พยัญชนะในคำถามมาเป็นคำตอบ

ส่วนกรอบการศึกษาวรรณกรรมในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยการศึกษาวรรณกรรมทางวัตถุประกอบด้วย การแต่งกาย อาหารการกิน สิ่งของเครื่องใช้ สิ่งก่อสร้าง การละเล่น และวัฒนธรรมทางจิตใจ อันได้แก่ ศาสนาและความเชื่อ วรรณคดีและศิลปะ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเปรียบเทียบ โครงสร้างทางภาษาในปริศนาคำทายของจีนกับไทย ซึ่งผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) การใช้คำ 2) การใช้โวหาร และ 3) การเล่นภาษา พบว่าในการใช้คำที่ปรากฏมากที่สุดคือการซ้ำคำ การซ้ำคำที่ปรากฏในปริศนาคำทายของจีนกับไทย แบ่งได้เป็นสองลักษณะ คือ การซ้ำคำในวรรคเดียวกันและการซ้ำคำต่างวรรคกัน ซึ่งการซ้ำคำในวรรคเดียวกันมีทั้งหมด 11 รูปแบบ ปริศนาคำทายของจีนกับไทยมีลักษณะรูปแบบร่วมกันอยู่มีจำนวน 7 รูปแบบ มีเพียงรูปแบบ ABAB ปรากฏแต่ในปริศนาคำทายของไทย และรูปแบบ AAA รูปแบบ A...A... รูปแบบ A...A... ที่ปรากฏเฉพาะในปริศนาคำทายของจีน ส่วนการซ้ำคำต่างวรรคกันมี 2 รูปแบบ มีอยู่ในปริศนาคำทายทั้งจีนกับไทย

ส่วนการใช้ไวยากรณ์พบว่าทั้งปริศนาคำทายของจีนและไทยมีทั้งการใช้ไวยากรณ์
ไวยากรณ์ สัทพจน์ ไวยากรณ์ปฏิบัติพจน์ และไวยากรณ์บุคลาธิฐานจำนวนมากเช่นกัน และในส่วนของ
การเล่นภาษา ทั้งปริศนาคำทายของจีนกับไทยมีทั้งพ้องรูปพ้องเสียง แปลความหมายจากคำถาม
ตัดสระ พยัญชนะมาเป็นคำตอบ แต่ในปริศนาคำทายของจีนไม่ปรากฏการเล่นคำพวน

ด้านการศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมในปริศนาคำทายของจีนกับไทยพบว่า
ประกอบด้วยวัฒนธรรมทางวัตถุอันได้แก่ การแต่งกาย อาหารการกิน สิ่งของเครื่องใช้
สิ่งก่อสร้าง การละเล่น เครื่องดนตรี และวัฒนธรรมทางจิตใจ อันได้แก่ ศาสนาและความเชื่อ
วรรณคดีและศิลปะ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ทั้งจีนและไทยเป็นชาติที่อุดมไปด้วยศิลปะและ
วัฒนธรรมอันหลากหลายนอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงการถ่ายทอดวัฒนธรรมของทั้งสอง
ชนชาติอีกด้วย

อภิปรายผล

จากการศึกษาเปรียบเทียบปริศนาคำทายของจีนกับไทยทั้งด้าน โครงสร้างทางภาษา
และวัฒนธรรมนั้น พบว่าโครงสร้างทางภาษาของปริศนาคำทายของจีนกับไทยมีความคล้ายคลึง
กันในด้านของการใช้คำประเศที่ปรากฏชัดและมีจำนวนมากคือการซ้ำคำ การซ้ำในปริศนา
คำทายของจีนกับไทยมีหลายรูปแบบ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลปริศนาคำทายออกเป็นการซ้ำคำใน
วรรคเดียวกันและการซ้ำคำระหว่างวรรค และได้แบ่งการซ้ำคำระหว่างวรรคเป็น 2 ลักษณะคือ
การซ้ำคำที่อยู่ในตำแหน่งเดียวกันและตำแหน่งต่างกันของแต่ละวรรค ซึ่งสอดคล้องกับแนวทาง
การศึกษาของ ฉิน หยงหลิน (2525) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบสำนวนจีนและสำนวนไทยว่า
การซ้ำคำในสำนวนจีนแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การซ้ำคำในวรรคเดียวกันและการซ้ำคำ
ระหว่างวรรค และได้แบ่งการซ้ำคำระหว่างวรรคเป็น 2 ลักษณะคือ การซ้ำคำที่อยู่ในตำแหน่ง
เดียวกันและต่างกันของแต่ละวรรค

นอกจากนี้ในการศึกษาด้านการซ้ำคำผู้วิจัยพบว่าในปริศนาคำทายของจีนกับไทย
ปรากฏรูปแบบคำซ้ำในวรรคเดียวกันมี 11 รูปแบบ คือ แบบ AA, AAA, AABB, ABAB,
ABAC, ABCB ABB, AAB, ABA, A...A...และA...A...ซึ่งปริศนาคำทายของจีนกับไทยมี
ลักษณะรูปแบบร่วมกันอยู่มีจำนวน 7 รูปแบบ มีเพียงรูปแบบ ABAB ปรากฏแต่ใน
ปริศนาคำทายของไทย และรูปแบบ AAA, A...A...และA...A... ซึ่งรูปแบบของการซ้ำคำ
เหล่านี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางทางวิจัยของฟู่ เจิง โห่ยว่ (2526) ซึ่งศึกษารูปแบบคำซ้ำของ
ภาษาจีนและภาษาไทยว่า คำซ้ำในทั้งภาษาจีนและภาษาไทย อาจแบ่งประเภทย่อยได้อีกตาม

ลักษณะรูปแบบคำซ้ำ คือ คำซ้ำในภาษาจีนแบ่งได้เป็น 7 รูปแบบ และคำซ้ำในภาษาไทยแบ่งได้เป็น 5 รูปแบบ มาประยุกต์ใช้ซึ่งบางรูปแบบในการศึกษาครั้งนี้ก็เหมือนกับรูปแบบในการศึกษาของฟู เจิง โห้ว (2526) คือรูปแบบ AA, AABB และ ABAB นอกจากนั้นในรูปแบบอื่น ๆ ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบจากปริศนาคำทายของจีนกับไทยที่ปรากฏ ซึ่งถือเป็นรูปแบบที่ผู้วิจัยได้ค้นพบและสร้างขึ้นในการศึกษา ส่วนการซ้ำคำต่างวรรคในปริศนาคำทายของจีนกับไทยมีทั้งหมด 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ A_A_ และ รูปแบบ A__A ซึ่งปรากฏทั้งปริศนาคำทายของจีนกับไทย การซ้ำคำในรูปแบบต่าง ๆ ที่ปรากฏในการศึกษา ล้วนเป็นการซ้ำคำที่มีจุดประสงค์ทางภาษาทั้งสิ้น เช่น การซ้ำคำรูปแบบการซ้ำคำแบบ AA ในปริศนาคำทายของจีนกับไทย เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นเพื่อเปลี่ยนแปลงความหมายของคำเดิมให้มีน้ำหนักเพิ่มขึ้น ทำให้ความหมายไม่เจาะจงเท่าคำเดิม และทำให้เกิดพหูพจน์และทำให้เกิดมโนภาพและความรู้สึกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การซ้ำคำรูปแบบ AA ในปริศนาคำทายของจีนยังทำให้คำพูดมีความอ่อนโยน หรือการซ้ำคำรูปแบบการซ้ำคำแบบ AAB ในปริศนาคำทายของจีนกับไทย มักเป็นการซ้ำคำที่ช่วยให้เกิดภาพพจน์ชัดเจน และซ้ำเพื่อเสริมบท หรือซ้ำเพื่อเลียนเสียงธรรมชาติ เป็นต้น

นอกจากนี้การใช้คำสองแง่สองง่ามก็เป็นอีกปรากฏการณ์หนึ่งทางภาษาที่น่าสนใจในปริศนาคำทาย ซึ่งปรากฏทั้งปริศนาคำทายของจีนกับไทย ลักษณะสองแง่สองง่ามที่สื่อจากตัวปริศนาสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกันคือ เป็นการสื่อถึงอวัยวะเพศทั้งชายและหญิง เช่น “อะไรเอ๋ย เป็นของผู้ชายไม่เล็กไม่ใหญ่ ผู้หญิงต้องใช้เมื่อได้แต่งงาน (นามสกุล)” และสื่อถึงกิจกรรมทางเพศ เช่น

mōmō nǐde mōmō wǒde mō dào nǐ de dòng tiān jìn wǒde ànènkòu
摸摸你的, 摸摸我的, 摸到你的洞, 添进我的。(按捺扣)

คลำๆ ของคุณ คลำๆ ของฉัน คลำรูของคุณได้ ใส่ของฉันเข้าไป (ใส่กระดุมแป๊ก) หรือ

hǎojiǔbú dòng tūrán yí dòng shàngmiàn dòng xiàmiàn dòng diàoyú
好久不动, 突然一动, 上面动, 下面痛。(钓鱼)

เวลานานไม่เข่า พอเข่าทันที ข้างบนเข่า ข้างล่างเจ็บ (ตกปลา)” หรือ

“อะไรเอ๋ย ชักขึ้นชักลง ชักตรงแล้วกด น้ำพุ่งไหลหยด (สูบน้ำมัน)” และ “อะไรเอ๋ย

ทับกันค่อยๆ มีน้ำย่อยออกมา (โม้แป้ง)” เป็นต้น จะเห็นได้ว่าแม้ตัวปริศนาจะสื่อถึงเรื่องเพศ

ได้ชัดเจนในความคิดของผู้เล่นปริศนาเพียงใดก็ตาม หากแต่คำตอบของปริศนาก็มิได้เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศเลยแม้แต่น้อย ดังนั้นภาษาสองแง่สองง่าม จึงเป็นการขยี้แหย่ความรู้สึกนึกคิด

เกี่ยวกับเรื่องเพศของมนุษย์นอกจากนี้คำสองแง่สองง่ามยังเป็นการระบายความตึงเครียดเกี่ยวกับ

เรื่องเพศให้แก่สังคมได้อีกทางหนึ่ง เนื่องจากค่านิยมที่ว่าเรื่องเพศเป็นของสกปรก ไม่สมควรพูดในที่สาธารณะ เมื่อพูดตรง ๆ ไม่ได้ก็ต้องหาทางเลี่ยงโดยการนำมาเล่นเป็นปริศนาคำทาย (สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง, 2545: 1010)

ในส่วนของการใช้โวหารในปริศนาคำทายของจีนกับไทย ผู้วิจัยพบว่าปริศนาคำทายของทั้งจีนและไทย อุดมไปด้วยโวหารประเภทต่าง ๆ ทั้งโวหารอุปมา โวหารสัทพจน์ โวหารปฏิพากย์ และโวหารบุคลาธิษฐาน ซึ่งโวหารเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เล่นปริศนาคำทาย เกิดภาพพจน์ เกิดจินตนาภาพและเกิดอารมณ์ความรู้สึก อันจะนำไปสู่การคิดหาคำตอบที่ถูกต้อง สอดคล้องกับการศึกษาพรทิพย์ ชังธาดา (2532) ที่ได้ศึกษารายยาวมหาเวสสันดรชาดก: ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบและศิลปะการประพันธ์ โดยส่วนหนึ่งศึกษาวิเคราะห์โวหารต่างๆ ในเนื้อเรื่อง กล่าวตอนหนึ่งในการวิเคราะห์โวหารสัทพจน์หรือการเลียนเสียงธรรมชาติว่า ผู้อ่านเกิดภาพพจน์ ได้ยินเสียงร้องของพระกัณหา ที่ถูกชุกชกตีร้องเสียงดัง “กร๊ิด กร๊ิด” ด้วยความหวาดกลัวและเจ็บ จากคำเลียนเสียงจะทำให้อารมณ์ผู้อ่านเกิดความรู้สึกน่าเวทนายิ่งนัก และในส่วนของการเล่นภาษา ทั้งปริศนาคำทายของจีนกับไทยมีทั้งพ้องรูปพ้องเสียง การแปลความหมายจากคำถาม การตัดสระ พยัญชนะมาเป็นคำตอบ ในการศึกษาครั้งนี้พบจำนวนมาก และมักเป็นปริศนาปัญหาเขาวัว เช่น “อะไรเอ๋ย เดือนอะไรมี 28 วัน (ทุกเดือน)” หรือ “อะไรเอ๋ย แหวนกับแหวนชนกันกลางอากาศเกิดเป็นสัตว์อะไร (วัว)” เป็นต้น

ส่วนการใช้ภาษาที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งที่ค้นพบในการศึกษาคำครั้งนี้คือ การใช้คำพวน ซึ่งคำพวนคือ คำที่พูดทวนกลับได้ เช่น ตกที่อิฐ พวนเป็น ดิดที่ถือ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542, 2542:131) และคำพวน คือคำตั้งแต่ 2 คำ โดยที่คำแรกกับคำท้ายจะอ่านย้อนกลับสระและตัวสะกดกัน โดยใช้พยัญชนะต้นคงเดิม ทำให้ได้ความหมายใหม่ ซึ่งมีลักษณะต่างๆ ดังนี้ วรรณ นะมิ (2527: 210-211) ซึ่งคำพวนนี้เป็นการเล่นภาษาที่ปรากฏเฉพาะในปริศนาคำทายของไทยเท่านั้น แต่ไม่ปรากฏในปริศนาของจีนเลย เนื่องจากระบบภาษาของจีนกับไทยไม่เหมือนกัน ระบบภาษาของไทยจะประกอบด้วยพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ แต่อักษรจีนเป็นอักษรภาพ จึงไม่สามารถพวนคำได้

ส่วนการเปรียบเทียบวัฒนธรรมในปริศนาคำทายของจีนกับไทยในการศึกษาคำครั้งนี้ ผู้ศึกษาแบ่งการศึกษาวรรณกรรมออกเป็น 2 ประเภทตามแนวการศึกษาของพระยาอนุมานราชธน (2515) คือวัฒนธรรมทางวัตถุอันได้แก่ การแต่งกาย อาหารการกิน สิ่งของเครื่องใช้ สิ่งก่อสร้าง การละเล่น เครื่องดนตรีและวัฒนธรรมทางจิตใจ อันได้แก่ ศาสนาและความเชื่อ วรรณคดีและศิลปะ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ทั้งจีนและไทยเป็นชาติที่อุดมไปด้วยศิลปะและ

วัฒนธรรมอันหลากหลาย นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงการถ่ายทอดวัฒนธรรมของทั้งสองชนชาติอีกด้วย ดังเช่นในวัฒนธรรมการแต่งกายทั้งจีนและไทยก็มีวัฒนธรรมการแต่งกายส่วนหนึ่งที่เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของตนเอง ชาวจีนก็มีชุด “กิ๊เพ้า” เป็นชุดที่เป็นเอกลักษณ์ ดังปรากฏในปริศนาคำทาย “ใส่หมวกสีเขียว สวมกิ๊เพ้าสีม่วง ในท้องเต็มไปด้วยงาเล็ก ๆ (มะเขือ)” โดยปริศนาคำทายนี้เปรียบกิ๊เพ้าเป็นเสื้อของมะเขือ ซึ่งเป็นปริศนาคำทายที่ทำให้เห็นถึงวัฒนธรรมการแต่งกายกิ๊เพ้า ในปัจจุบันชุดกิ๊เพ้าเป็นเสื้อผู้หญิงที่นำสมัย มีรูปแบบหลากหลาย มีทั้งเสื้อคอตั้งสูงและเสื้อคอตั้งต่ำ แขนเสื้อและตัวเสื้อก็มียาวมีสั้น (Tan Chunhong, 2009: 42-43) ส่วนการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยปรากฏหลายหลายในปริศนา เช่น การนุ่งโจงกระเบน ในปริศนาคำทาย “อะไรเอ๋ย กลมเท่าพรว้า ไม่อ้าขาแยงไม่เข้า (คนนุ่งโจงกระเบน)” และปรากฏวัฒนธรรมการแต่งกายร่วมของทั้งสองชาติคือ “ผ้าแพร” ปรากฏทั้งในปริศนาคำทายของจีนกับไทย ซึ่งผ้าแพรนั้นเป็นผ้าที่ไทยรับมาจากจีนในยุคโบราณ

นอกจากนี้ยังปรากฏวัฒนธรรมอีกหลายประการที่ไทยรับมาจากจีน ไม่ว่าจะเป็น “กบไสไม้” ที่ปรากฏในปริศนาคำทายของจีนว่า “หูยาว ปากกว้าง จับคิงใบหูไว้ มันเล่นได้ คึกคัก แทะท่อนไม้ คายซี่เลื่อย ยิ่งแทะท่อนไม้ยิ่งราบเรียบ (กบไสไม้)” และปริศนาคำทายของไทยว่า “อะไรเอ๋ย กินข้างล่าง ชีข้างบน (กบไสไม้)” ซึ่งจากการศึกษาวัฒนธรรมแล้วพบว่าไทยได้รับอิทธิพลของเครื่องใช้นี้จากจีน ดังกล่าวไว้ในสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง (2545:143) กบ ที่เป็นเครื่องมือสำหรับไสไม้ให้เรียบนี้ นับว่าเป็นเครื่องมือของช่างไม้จีนมาก่อน ซึ่งจีนกลางเรียกว่า “เผา” จีนแต้จิ๋วออกเสียงว่า “ดิน” ช่างไม้ไทยรับเอาของจีนมาใช้แต่ไม่เรียกตามภาษาจีน กำหนดชื่อเรียกเอาตามลักษณะซึ่งคล้ายกบว่า “กบ” หรือการละเล่น “หมากรุก” ในปริศนาคำทายของจีน “สมรภูมิเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง มีไพร่พลและก็มีขุนพลจอมพล 2 คนนั่ง ประชันหน้า ปิงปิง ปังปัง ช่างกันไป 1 ยก (หมากรุกจีน)” และปริศนาคำทายของไทย “สี่มุมสี่แฉ่ง สี่แตรจัตุรัส ผู้คนแออัดฆ่าฟันกันตาย เหลือแต่่นายสองคน (หมากรุก)” ซึ่งไทยก็รับมาจากจีน ดังคำกล่าวที่ปรากฏในหนังสือหมากรุกไทย (มปป.) ว่า ปฐมกษัตริย์จีน ชื่อพระเจ้าฟูซี คิดตำราหมากรุกพิชัยยุทธตีเมืองเซินสีของชาวฮั่นไต หรือชาวไทยในอดีตเมื่อราว 2337 ปีก่อนพุทธศักราช จนชาวฮั่นไตได้ถอยร่นไปทางทิศใต้และทางทิศตะวันออก และมีการอพยพมาตั้งอาณาจักรอโยธยาครั้งแรกเมื่อ 32 ปีก่อนพุทธศักราช ต่อมาหลังจากที่อาณาจักรอโยธยาแตก ชาวฮั่นไตก็ถอยร่นข้ามแม่น้ำโขง มาตั้งนครโยนก ประมาณปี พ.ศ.20 มีกษัตริย์ปกครองและได้มีพระพุทธศาสนาแพร่เข้ามา เป็นต้น จะเห็นได้ว่าจากการศึกษาโครงสร้างทางภาษาและวัฒนธรรมจากปริศนาคำทายของจีนและไทย สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่

และวัฒนธรรมของทั้งชาวจีนและชาวไทย รวมถึงความเหมือนความแตกต่าง และการถ่ายทอด ทั้งทางภาษาและวัฒนธรรมแก่กัน สอดคล้องกับ ฉิน หยงหลิน (2525) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบ ล้านวนจีนและล้านวนไทย กล่าวว่า ล้านวนจีนและไทยสะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อม ชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ วัฒนธรรมและทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ของคนจีนและคนไทย ล้านวนจีนและล้านวนไทยสะท้อนให้เห็นภูมิอากาศ สัตว์และพืชที่เหมือนและต่างกันในประเทศจีนและประเทศไทย และบางล้านวนก็สะท้อนให้ลักษณะภูมิประเทศที่มีเฉพาะในประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น เช่นจากล้านวนบางล้านวนสะท้อนให้เห็นว่าอากาศในประเทศไทยมี 4 ฤดู ในประเทศไทยมี 3 ฤดู วัฒนธรรมของจีนและไทยที่สะท้อนจากล้านวนมีทั้งเหมือนและต่าง ชีวิตความเป็นอยู่ ความคิดความเชื่อ ทัศนคติเกี่ยวกับสัตว์ สิ่งมีค่า ทั้งล้านวนจีนและล้านวนไทยต่างก็สะท้อนให้เห็นสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมของคนจีนและคนไทยทั้งเหมือนและต่างกัน

การวิจัยในครั้งนี้ยังทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ภาษาที่ปรากฏในปริศนาคำทายของจีนกับไทย มีใช้ภาษาที่สร้างขึ้นมาสื่อสารเท่านั้น หากแต่เป็นภาษาที่เป็นเครื่องแสดงให้เห็นวัฒนธรรมของสังคมจีนกับไทย ผู้คิดสร้างปริศนาคำทาย ดำเนินชีวิตเหมือนคนทั่วไปในสังคม ที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับคนอื่น ได้สัมผัสกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม จนซึมซาบเข้าไปในความคิด และเป็นการง่ายที่จะผูกปริศนาคำทายขึ้น ตัวอย่าง เช่น ปริศนาคำทายของไทย “อะไรเอ๋ย กลมเหมือนพระจันทร์ มีงาดังฟัน แทงคนไม่เข้า (ข้าวเกรียบงา)” การกล่าวถึงลักษณะ “กลม” ว่าเหมือนพระจันทร์นั้นเป็นการเปรียบเทียบที่คนในสังคมไทยต่างเข้าใจตรงกัน เพราะเป็นการใช้ภาษาที่เป็นแบบที่กลุ่มสังคมยอมรับร่วมกัน หรือ “อะไรเอ๋ย ขนมะอะไรที่แข็ง (ขนมครก)” หากผู้ทายไม่ใช่คนไทยจะคิดหาคำตอบไม่ได้ว่าเป็นขนมครก เพราะ “ครก” เป็นอุปกรณ์ในครัวของคนไทยที่ทำจากหินหรือไม้ซึ่งมีความแข็ง และ “อะไรเอ๋ย คนกินได้ แต่ลิงไม่เข้าใกล้บอก ว่าเหม็นที่สุด (กะปิ)” ก็เช่นกันเพราะสังคมไทยมีเครื่องแกงหรือเครื่องปรุงที่มีกลิ่นเหม็นคือ “กะปิ” ในการทำอาหารเกือบทุกชนิด และในสังคมไทยมีนิทานที่กล่าวถึงสิ่งที่เกลียด “กะปิ” ดังนั้นผู้ทายที่มีฐานความคิดและอยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันกับผู้สร้างปริศนาก็จะสามารถตอบปริศนาคำทายนี้ได้

ส่วนปริศนาคำทายของจีนก็เช่นกัน ปริศนาคำทายส่วนมากหากผู้ทายมิใช่ชาวจีน หรือได้เรียนรู้หรือร่วมวัฒนธรรมเดียวกันก็จะไม่สามารถทายปริศนาของจีนได้ เช่น

cóng xiǎo dào dà bèi kào bèi gài zhe yī chuáng gē da bèi hé tao
从 小 到 大 背 靠 背, 盖 着 一 床 疙 瘩 被。(核 桃)

หลังชนหลังกันมาตั้งแต่เล็กจนใหญ่ มีผ้าห่มตะปุ่มตะป่ำผืนหนึ่งปิดเอาไว้

(วอลนัต) หรือ

míngzì jiào chuán bú xiàng chuán bù zài shuǐ lǐ fēi tiān biān
名字叫 船 不 像 船 ， 不 在 水 里 飞 天 边 ，
มีชื่อเรียกว่าเรือแต่ไม่เหมือนเรือ ไม่อยู่ในน้ำกลับบินตามขอบฟ้า

tài kōng ài mì tā tān sùǒ cháng é jiě jiě xiào kāi huái 。 (zì yǔ fēi chūán)
太 空 奥 秘 它 探 索 ， 嫦 娥 姐 姐 笑 开 怀 。 (宇 宙 飞 船)
อวกาศอันลึกลับ มันสำรวจหาอย่างลึกลับ พี่จิ้งเอ๋อยิ้มแย้มอย่างเบิกบาน

(ยานอวกาศ) หรือ

wàn zǐ qiān hóng xiān huā kāi měi féng jiā jié fàng guāng cǎi
万 紫 千 红 鲜 花 开 ， 每 逢 佳 节 放 光 彩 ，
ดอกไม้สดบานม่วงๆ แดงๆ นับพันนับหมื่น

เปล่งสีสดทุกครั้งเมื่อวาระแห่งเทศกาลพรรษามามบรรจบ

bǎi huā yuán zhōng zhǎo bú dào jiǔ tiān xiān nǚ sāi xià lái 。 (yān huā)
百 花 园 中 找 不 到 ， 九 天 仙 女 撒 下 来 。 (烟 花)
หาไม่พบในสวนบุปผานานาพรรณ เทพธิดาแห่งสวรรค์ชั้น 9 โปรงลงมา
(ดอกไม้ไฟ)

ปริศนาคำทายข้างต้นเป็นการใช้ภาษาที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่เฉพาะตัวของชาวจีน ดังเช่นปริศนาคำทายแรกที่มีคำตอบว่า “วอลนัต” โดยมีภาษาที่ชี้ให้คิดถึงคำตอบว่า “หลังชนหลัง” และ “ฟ้าห่มตะปุมตะป่า” ผู้ที่ไม่เคยเห็นหรือไม่มี “วอลนัต” ในสังคมจึงไม่สามารถคิดหาคำตอบที่ถูกต้องได้ หรือการกล่าวถึง “พี่จิ้งเอ๋อ” หรือ “เทพธิดาแห่งสวรรค์ชั้น 9” หากเป็นชนชาติอื่นที่ไม่ใช่ชาวจีนที่ไม่มีวัฒนธรรม และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเล่าของชาวจีนก็จะไม่สามารถหาคำตอบที่ถูกต้องได้เช่นกัน จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าแต่ละสังคมมีภาษาที่เฉพาะคนในสังคมนั้น ๆ จะรับรู้และเข้าใจในร่วมกันหรือเรียกว่า “แบบของภาษา” หรือ “ภาษาเฉพาะกลุ่ม” (dialects) สุวีไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ (2531:3) การศึกษาภาษาของกลุ่มสังคมลักษณะนี้จึงเป็นการศึกษาวัฒนธรรมภาษาหรือพฤติกรรมทางภาษา ซึ่งนักภาษาศาสตร์สังคมมักดูภาษาเป็นพฤติกรรมทางสังคมและดูจากกลุ่มสังคม ไม่ดูจากคน 1 คน และถือว่าภาษาเป็นสมบัติของสังคมเช่นเดียวกับวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ (อมรา ประสิทธิ์รัฐศิลป์, 2533: 4-6) และสอดคล้องกับการศึกษาของรุ่งอรุณ ทิมชุนหเสถียร (2531) ที่ได้วิเคราะห์ทฤษฎีในการใช้คำของปริศนาคำทาย พบว่าปริศนาคำทายมีรูปแบบและโครงสร้างของการใช้ถ้อยคำที่มีระเบียบ กฎเกณฑ์สามารถศึกษาด้วยวิธีการทางภาษาศาสตร์ และกลไกทางความคิดกับภาษาการตีความสัญลักษณ์ต่างๆอันแสดงถึงระบอบวิธีการคิดของสมองที่ผลิตคำหรือภาษาออกมาสะท้อนให้เห็นใจหวพริบปฏิภาณทัศนคติและความสัมพันธ์ของคน

กับธรรมชาติแวดล้อมต่างๆ มาใช้ในการสร้างปริศนา การไขปริศนาจะสัมฤทธิ์ผลเมื่อผู้ตอบสามารถตีความถ้อยคำ สัญลักษณ์ต่างๆ ตามกลวิธีในการสร้างปริศนาได้นั้นย่อมหมายถึงว่าปริศนาคำทายเป็นเครื่องมือลับสมองและฝึกปฏิภาณทางภาษาโดยแท้

ปริศนาคำทายจึงเป็นสิ่งที่มีความค่าในการพัฒนาชาวปัญญาของคนในสังคม เพราะปริศนาคำทายเป็นการเรียงร้อยภาษาให้เป็นปริศนานับเป็นการถามด้วยปากเปล่า อาจเป็นข้อความที่สมบูรณ์หรือไม่สมบูรณ์ หรือเป็นเรื่องเล่าสั้นๆ โดยคำถามจะถามตรงๆ ด้วยการบอกรายละเอียดของสิ่งที่นำมาทายโดยมีลักษณะการเรียงร้อยภาษาให้เป็นปริศนานับเป็นการเสริมสร้างสติปัญญาและฝึกปฏิภาณไหวพริบโดยทางอ้อมให้แก่สมาชิกของสังคม เพราะต้องใช้การสังเกตแยกแยะสร้างสรรค์รูปคำถามผูกปมปริศนาได้อย่างมีความหมายและยังเป็นการฝึกฝนการใช้ภาษาอย่างมีศิลปะเพราะทุกชาติทุกภาษามีรูปแบบปริศนาที่เป็นร้อยกรอง มีสัมผัสคล้องจองกัน นอกจากนี้การเล่นปริศนาคำทาย ก็ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินฉลาดรอบรู้ เพราะการทายปริศนาเป็นเสมือนคำสอนในรูปแบบหนึ่ง และปริศนาคำทายเป็นข้อมูลที่สะท้อนค่านิยมทัศนคติของชุมชนนั้นที่มีต่อบริบทแวดล้อมของตนเอง และยังสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมของสังคมอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมประเภทต่างๆ ของจีนกับไทย
2. การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมของจีนกับไทย และนำมาสร้างเป็นแบบเรียนให้แก่นักเรียนและนักศึกษา
3. นำปริศนาคำทายมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้แก่นักเรียน